

B2-páholy

Elöttem a kisfiú, egészen apró, vézna és kíváncsi tekintetű gyermek, nem néz ki gimnazistának, a termete és az alkata alapján semmiképpen, egy elkallódott fényképen homlokával egy magasságban a gimnázium kilincse, belépne, hiszen már gimnazista, elsős, ha tudna; és sokféle fontos döntés előtt áll, többek között azt kell eldöntenie, hogy mi legyen, ha nagy lesz. Mint az ilyen korú gyerekek általában, neki sincs fogalma arról, mihez van tehetsége vagy képessége. Rockzenész már nem lesz, bár elvégzett egy klasszikus- és egy jazzdob-iskolát, erre semmi esélye egy vidéki kisvárosban, Nagykőrösön, ahhoz minimum Pest és kapcsolatok kellene, amik neki nincsenek. Kedveli a Metro zenekart és Ray Phillips *Little Bird* című nótáját. Festő sem lesz, bár korához képest éretten és tehetségesen rajzol, de a színérzékének a bizonytalansága el is bizonytalanítja erről a pályáról. A favoritja ekkor még Munkácsy, róla majd később Kandinszkijre vált, de ez már nem ennek a rövid tünődésnek a témája. Vidékről érkezik, Abonyból. Abony ekkor még nagyközség, ezzel szemben Nagykőrös igazi város, jóllehet, csak mezőváros, de valamivel több polgári vonást mutat föl, mint fölnevelő helye.

Az első napok-hetek-hónapok-évek szemlélődéssel telnek. Egyetlen biztos pontja a városban Arany János. Arany Jánosról elnevezve a gimnázium, ahova jár, Arany Jánosról elnevezve az általános iskola, a gimnázium szomszédságában, Arany Jánosról elnevezve a kollégium, ahol lakik, Arany Jánosról elnevezve a múzeum, ahová a gimnázium négy éve alatt mindössze egyszer látogat el, ami szegény, Arany Jánosról elnevezve a könyvesbolt, Arany Jánosról elnevezve a művelődési ház, nem csoda, hogy egy idő után az a képzet csontosodik meg benne, Arany Jánosról van elnevezve a cipőbolt, a vegyesbolt, a buszmegálló, az állomás, a piac, az sztk, a könyvtár (és tényleg!), a kocsmá (erre még visszatérünk), a téesz; valamint róla vannak elnevezve az utcák, a terek, a házakban lakó emberek, csupa Arany János lakja az Arany János utcákban a házakat Nagykőrösön, és már csak idő kérdése, hogy Nagykőröst mikor nevezik át Arany Jánosra.

Amúgy aranyváros ez az Arany városa, ahol a költő 1851 és 1860 között, a szabadságharc után, uszkve 10 évet töltött száműzetésben, tanárként. Unatkozó, párnás tekintetű szépasszonyok és nyúlánk, vágyakozó süldő lányok, álmos délutánok lebegésének, valóságérületlen színben ragyogó alkonyok démonizáló párájának, az első komolyabb szerelmek és lelki törések terepének a világa ez a fiatal lélek számára.

Három hely azonban makacsul ellenáll ennek az Arany-kultusznak. Az egyik Soós néni kocsmája, a mozi melletti-mögötti utcában, a Kőrísfa presszó a leánykollégiummal szemközt, és a Cifrakert. Az első sajátos képződmény. Soós néni kocsmája hajnali négykor nyit, így az élelmesebb kollégisták, akik a bezárt kollégiumot a rendőrségtől elválasztó kőkerítésen, az alvó rendőrök bódéja fölött merészen egyensúlyozva kiszöknek a még setétbe burkolózó utcára, a reggeli tanítás előtt magukhoz vehetnek egy kupica pálinkát, leginkább vegyest. (*Kérdésem volna, pálinkát mérnek-e még?)* És a pálinkához Soós néni nem kér személyi igazolványt, ellenkezőleg, a mondén gimnazistákat törzsvendégekként kezeli. A második hely, a Kőrísfa az éjszaka bolyongó szökevényeknek a színtere, leginkább rumot lehetett itt inni a templomtorony éjfél elkongása után, a tilosban járó gimnazista ilyenkor nem látja meg a fiatal, s már nem egészen fiatal tanárokat a boxokban összebújni lusta tekintetű, nagy mellű lányokkal, ők pedig cserébe nem veszik észre az éjszakában törvénytelenül bolyongó, rumot védelő tanítványait.

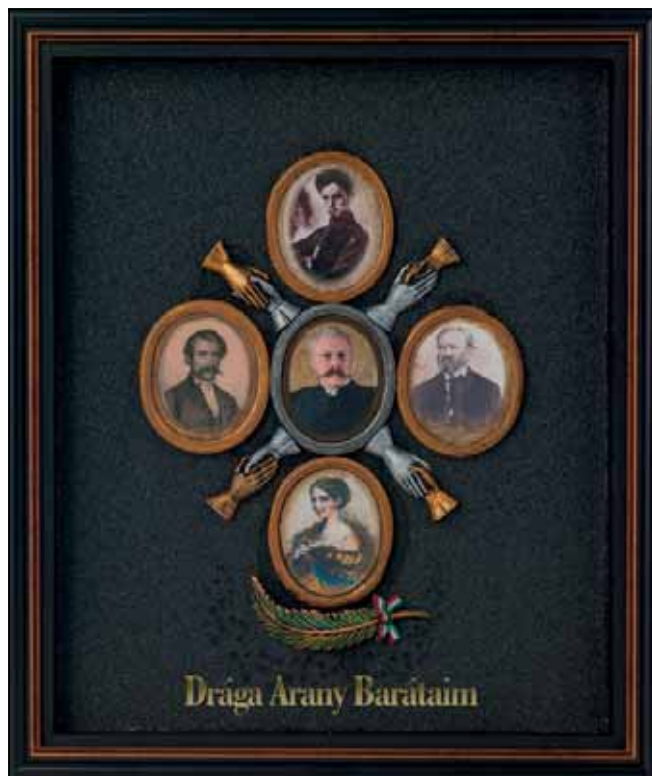

A legérdekesebb hely azonban a Cifrakert. Ide járnak kötelességszerűen a szerelmes diákok szerelmeikkel, csatangolnak a hatalmas parkban, ha a helyzet megengedi, csókolóznak, s ha megengedik, a fiúk megmarkolásszák a bimbózó lányok bimbózó melleit, félve, de határozottan az ölükhöz is nyúlnak, és nyirkosnak érzik a textíliát, amit, persze, akkor még nem igazán értenek. Évek során azután ki-ki, a maga tempója és bátorsága szerint, messzebb és messzebb merészkedik, némelyek annyira, hogy tovább már nincs hová merészkedniük.

Visszatérve a fiúhoz, ő is kijárja „az élet eme iskoláját”, iszik és okádik Soós néni kocsmájában és kocsmája előtt, bele egyenesen a hajnalba, rumot vedel éjjel a Kőrösfában, és egy idő után tudja valamennyi tanára titkos szerelmét – és félrelépéseik történetét. De végül a Cifrakert dönt elhatározatlan sorsáról, váratlanul és határozottan. Az ügyeletes szerelmével sétál és csókolózik a park rejtett ösvényein, mígnem a várhoz érve, váratlanul azt mondja neki a lány: *már tudom, te legyél költő.* Amilyen Arany?, kérdezi. *Amilyen Arany, vagy még annál is nagyobb.* De a fiú nem szereti sem Petőfit, sem Aranyt, Adyt szereti, aki iszik, gyógyszerekkel kábítózza magát, a szeretője buzi férjének a pénzén kurvázik Párizsban, aki a halál rokona és az élet gátlástalan legázolója. Mondja is ezt a lánynak. Aki fekete sörényét hátravetve csak annyit válaszol: *Majd beérsz te is, ha idő előtt meg nem halsz. Csak hallgass rám, és legyél te költő!*

A fiú nem halt meg idő előtt, él még ma is, vígan vagy vigasztalanul, s a lányra hallgatva, költőként tengeti a mindennapjait. Hogy beért-e már, azt maga sem tudja. De rég nem Adyt szereti, Petőfiből is kiábrándult, aki az évek során közelebb került hozzá, s már kerüli József Attilát is, az utolsó kedvencet. És nem meglepő, Aranyt szereti, a szóbankárt, a szómágust, a nyelvzsenit, a hangulat-horizontost, a soha nem megmondó, de (vagy éppen ezért) bölcsességben élen járó embert, aki miatt lassan a költészetet is átnevezi magában Arany Jánosra...

Zalán Tibor

PRUTKAY PÉTER FESTMÉNYE